

RML40

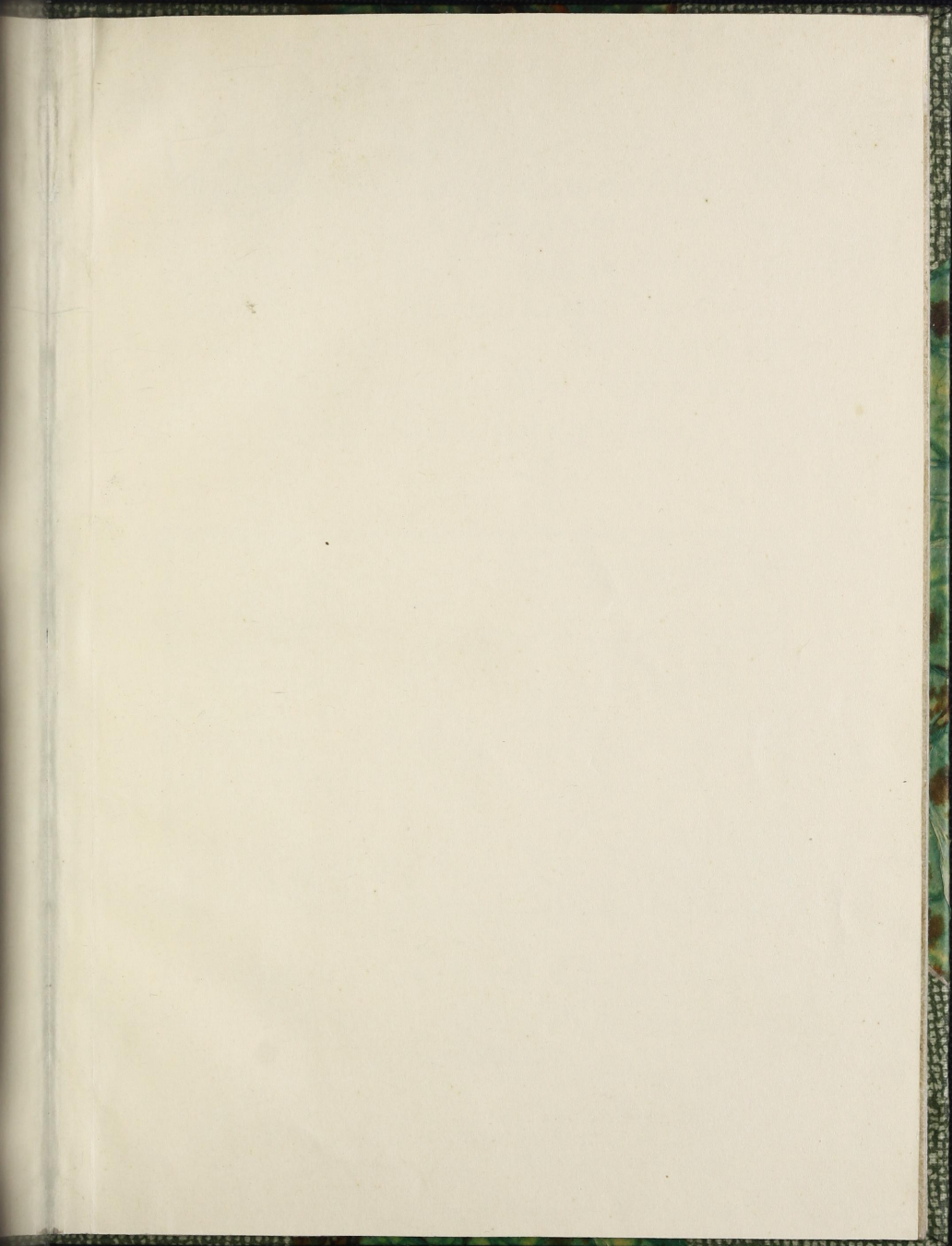
195

Prognosticon

Kolozsvár

1578

195

PROGNOSTI- CON.

Prognosticon az wy Cometa felől valo
Iőuendülés, mely ez el múlt 1. 5. 7 7.
Eftendőben S. András hauában tetzet meg
Iőuendöltetöt Dantzkába az Vilhelmus
misocakus Mester által, És dedicáltat az
Felsőges és hatalmas Istuán Királynac,
Lengyel orfág Kirallyánac.

Nyomtattot Magyar nyeluen Colosuárat
Heltaj Gaspárne Műhelyébe. 1. 5. 7 8.
Eftendőben.

195
PROGNOSTI-
CON.

Prognosticon az wy Cometa felől valo
Iőuendülés, mely ez el múlt 1. 5. 7 7.
Eftendőben S. András hauában tetzet meg
Iőuendöltetőt Dantzkába az Vilhelmus
misocakus Mester által, És dedicáltat az
Felsőges és hatalmas Istuán Királynac,
Lengyel orfág Kirallyánac.

Nyomtattot Magyar nyeluen Colosuárat
Heltaj Gaspárne Műhelyébe. 1. 5. 7 8.
Eftendőben.

Luce. XXI. Iegye leszne az Napban, Holdban, és Czillagokban, Az földön kedig Embereknek nagy inségek az Tenger fel indulassinac és habainac miatta: Az Emberec vgyan meg epedne, nagy felelemmel varuán az Világra hőveiközendő nyauallyát.

Dar: 1. Isten az ki meg változtattya az időket, és azoknac határit, az Birodalmokat erősíti és leveti, az Bölczeknek tudománt ad és értelmet, ő a ki minden titkokat tud, ő a ki meg is telent az kincec akaria.

Az prefatioba mellybe dedicállya ez Vilhelmus misocakus az Felsőges Királynac ez Prognosticont ezöc vadnac meg írva.

1. Elsőfor mi hasna legyen az Éghi forgassáról valo tudománnac az Astronomiánac.
2. Másodfor, Mit jegyezne az Éghen valo Cometác.
3. Harmadfor, Mi legyen az Cometa kit őssőkies auagy Cimeres czillagnac neuezünc miből léven az Éghben.
4. Negyedfor, Mi okért mutat az Isten affelejeleket az Éghben, mire akarya tanítani az Embereket azockal.
5. Ötödfor, Regtől fogva valo Cometáknac meg terzetene, míczoda affectusli auagy jegyzéli vóltanac.
6. Hatodfor és vtolfor ez mostani Cometánac, kiről ez Prognosticont írta míczoda vege léfen.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁR

Az

Z Felsőges es hatalmas Feye-
delemnec Iſtuán Királynac, Iſ-
tenec kegyelmeſſégéből Len-
gyel orſág válaſtot Királya-
nac, és Lithuaniánac, Ruſſiá-
nac, Pruſſiánac, Maſouiánac, Samogitiánac,
és Liuoniánac fő Hadnagyánac &c. És Er-
degy orſágnac Feyedelménec.

Vilhelmus miſocakus
Dantzkaj Astrologus
hiűſeges és álaatos
ſolgalattyát ayánlya
mint kegyelmes Feye-
delménec.

Elsőges és hatalmas Király kegy-
elmes Feyedelműnc, Felsőgednec
Bodog életöt keuánoc, és minden
engedelmeſſégéből álaatos ſolgalatomat a-
iánlom.

Miképpen minden dolgoknac iò gond
viſelésre, és igazgatására az iò tudomány-
oknac tanulása igen haſnos, kikkől nagy
titkos dolgokat iſmerhernec meg az embe-
rec: Azonképpen az Égh forgáſſaról valo
bölczeſégnec és az Aſtronomiánac tudoma-
Aij nyal

nyal (ki az többi közöt fő helyt tulaydonie magánac) az közönféges gondnac viselefére nem czac hasznos, hanem felette búkfégéssis, mert abból az Eghi iegeyeknec czodalatos alapattya és folyássa szerént soc dolgoknac változássiról Országoknac, Birodalomoknac, és Fejedelemségökncet romlassaról és veszedelméről, kic miképpen és minemű nemzetiségök által, auagy mikor lesznec nyilván tanulhatunc. Iól lehet mind ezeket az hatalmas Isten igazgattya ki az Eghen valo czillagokat hordozza, ki minemű kedue légyen hozzanc it ez siralomnac völgyében az Eghi iegeyekből is kic nekűnc szolgálmac gyakorta mutatya hogy azokból mint egy Tükörből ióuendőt ismerhetűnc.

Nem heyába valóc ezokaért az Eghi iegeyekből valo ióuendülésök à mint nyilván meg ismerhettyűc az Cometáknac Nap és Hóld fogyatkozassinac követhözésséből, noha soc tudatlanoc karhoztattyac est à tudomant, hanem inkább hasznos méltó is, hogy miuel Bölcz emberek, és mind Feyedelmec est nagynac böczűlnc.

Ki vólna kedig oly ostoba elmeyű ember ki nem czodalna az Eghen valo szép fényes

nyes Czillagokat mikor arra tekint, melly
5
fép rendel azoc viseltetnec, sőt még à mint
az Bölcz Plato mongya, ezokért teremtetőt
az ember főuel fél az Egh felé hogy sem-
mel arra nézuén Istent meg ismérye, és an-
nac akarattya szerént valo ősuénit köueffe.

Masodfor nagy haszna vagyon ez tudo-
mánnac hogy abból az v̄dönec bizonyos
follyassát ismerhettyúc meg, mely bizonyos
határokkal végeftetőt ez végre hogy igye-
netlenség, és zúr zavar az emberi dolgok-
ban ne esnéc, hanem ió rendel mennyenec
minden dologoc véghöz, nem is lőt Istenec
kiuáltképpen valo gond viselése nélkül, ez
mely forgalmatoson és fép rendel az my
Attyanc az Eftendők nec határozásit és kü-
lembezésit esbekbe vettéc. Nyilván lattyc
Historiákban is, az Ecclesiában is az v̄dö-
nec bizonyos rendit tudni igen hasznos kik-
nec mikor jelentötte meg Isten ő magát, és
minemű aiandékokkal aiandékosra meg a-
zokat, Ezeket mind az Astronomiából tud-
hattyc meg, Holot ezokaért Felsőges és
kegyelmes feyedelműnc az Ecclipsisűk nec
meg jelentése nyilván valo okokból tetzic
hogy igaz légyen à mint azokat lattyc, ki
Aij volna

vólna à ki kételkedhetnécz vgy mint helyá-
 valo dolgokról hogy semmit nem iedzené-
 nec? hanem ha Isten felől is kételkednécz az
 olyan ember, Hogy kedig Isten légyen ki
 ez ilyen czodákat ielenti az Eghben, efféle
 jelekből meg ismerhettyűcz kétség nélkül:
 Nem ok nélkül czelekedé czokaért aſt is el
 hihettyűcz.

Cap. 2. Mit iegyenezec azért az Comé-
 táz aſt kétfertet régi dolgokból könnyen m-
 eg itilhettyűcz, kiket oly Historiákból bi-
 zonfágot vehetűnc, hogy ſoc Országoknak,
 Városoknak és helyeknek vébedelme elöt
 embereknek is azokba ſoc nyomorúságoc
 elöt, rettenetős Ecclipsiffec Napban, és H-
 óldban valo fogyatkozásoc és rettenetes Co-
 métáz tetzettenec meg, mint az Görög or-
 szágnac pusztuláſſa elöt, Ierufalemnek vébe-
 delme elöt, és mind az egész Sido országnac
 romlása elöt. Negyedic Carolusnac Romai
 Imperatornac is ő vébedelme elöt czodála-
 tos Cométa tetzöt meg egész hólnapig, Az
 vián más is tetzöt ki kécz hólnapig tartot az
 elsőuel. Mit iedzet láſſuc immár? oly erős
 hideget hogy Liuniában az hadakozó vi-
 tőzeknek lábokat, wyokat, és orrokat meg
 vette:

vette: Annac vtánna St. Pál fordulása nap-
 yán nagy föld indulás lón 1 3 4 5. esten-
 dőben ki miat Német országban soc Vára-
 soc és faluc romlottac meg, Tekenős Bekác
 hullottac az Eghből, nagy dög halál min-
 denút löt, Florentiába hatuan ezer ember
 holt miatta, Lubecában kilentzuen ezer.
 Azon negyedic Carolus ideiében négy igen
 főtét Ecclipsis löt, kikkől Nagy változásloc
 mind külfő Birodalomba és Religioba kö-
 uetkezűnc.

Bizonyittyác est soc Bölczec, Astrolo-
 gusoc irafokban, kie közzül nagyobb böczű-
 leben volt az AEgyptusoknál az Mercurius
 Trismegistus, kit ieles és czudálatos bölcze
 fegért vgy mint Istent tartottac, elt ez 1488.
 estendőuel Wrunc sületése elöt, az ast m-
 ongya hogy soha büntetés nélkül az Eghen
 az Cométac nem tetzenec, kit meg muta-
 tot mindenkor az ő vgyöc.

Summa ezokaért az Comeráknac ied-
 zesseről emberekre soc köuetközendő nya-
 uallyát iégyeznec, aßallágot, dög halált, eh-
 séget, fegyuert, Országoknac és azokban
 valo rend tartásoknac soc változasit, Királ-
 yoknac, fő Monarchánac feyedelmeknec,
 WraK

Wraknac halalát: Gyakorta penig Feiedelemségeken és Religioban valo változást.

2. Nagy forgo feles v̄döc, föld indulásokat, földnec sirtalanágát kiből nagy dragaság következik.

3. Ar vizeket, Vizen valo veszedelmeket, nagy reckentő heűségeket és soc egyéb fele nyauallyákat.

Cap. 3. Mi légyen immár az Cometa, az ki ilyen soc nyauallyát az embereknek hoz, lássuc meg.

Aristoteles első Könyvében kit effele Eghen valo iclekről itt így magyarázza. Az Cometa semmi nem egyéb, hanem sűrő kőd auagy para, kibe melegség, sárasság, kövérség, és ragadoffág vagyon, ki az Eghi Czillagoknac creyétől inner alól az Eghi melegségéhez vitetic fel, ott ostant meg gyúl, és az Eghel egyűt forog: Auagy a mint az Albertus magnus magyaráza, földből farmazot sűrő őstue raggadot kőd, ki lassan az melegségtől fel vitetic az tűzes Eghhez, ott ostant fel lobban és séllyel ošol egy mástul, azért tetzic olyan hošban az Eghen, Ebből immár könnyen meg ertettyuc mint lešen, s miből. Hogy kedig hamor, ele-

9
el nem fogy, oka ez, mert minden fele ned-
ueffég és síroffég földtelegy vagyon benne
bőűfféggel, Fő oka és Mestere Isten vtán ki
formállya az Nap és az Czillagot kic efféle
neduefféget és kődöket fel vonfnac, mint
az Nap hogy az vizet is fel űiya.

Cap 4. Immár miért mutat Isten az
Eghben afféle ieleket aűt is iő Emberne c me-
eg tanólni, nyiluan valo kőuetkezéffekből
kētűffégnélkül el hihettyűc hogy Isten nem
heyába mutat illyen czudákat, Isten harag-
iánac iele, ezokaért mikor ollyan czodákat
látnac az Eghen kic minket tanitnac és bűn-
tetéffel fenyegetnec à űoc bűnért, ha életűn-
ket meg nem iobbittyuc, kiuel Istenűnket
bánttyuc, Nagy nyauallyákat és veűedel-
meket izennec. Tanólyuc meg azért à mi-
nt S. Pál tanit Rom. 2. hogy az Iűttenec
nagy tűrhetéffégéuel ha még raytunc nincz
à veűedelem Pœnitentiára tēriűnc, az Iűtent
kőnyörgéűnckel, és iámbor életűnckel kő-
ueffűc meg, mert mely bizony az hogy lát-
tuc, ollyan bizonnyal hidgyűc hogy űoha
afféle czodác iőt nem ielentnec, hanem na-
gy bűntetéffű Iűtentől az űoc űertelmes bűnek-
ért, kiket ha meg vtálunc és űemminec veű-

B lyűnc

Iyünc raytunc e sic az nyauallya, semmiképp
pen el nem kerülhettyűc.

Cap. 5. Tanulhatunc eleytől fogua va-
lo soc példákából és veszedelmekből, kiket
Isten előber effele czoda ie gyekkel ielentet
meg, Nékünc is iob vólna hogy mason ta-
nolnanc, ne varnóc reánc.

304. Eftendöuel Christus fűletése vtán
à mint Macrobius irya, felette nagy és fo-
katlan Cimeres czillag tetzet meg, ki nem
soc vđöuel Constantinus Imperator halalat
lőuendüle.

Nero Czaßár ideiben hat hólnapig tar-
ta egy nagy Cometa az Eghen Nap kelle-
ről, Nap nyugot felé egy keueffe délte az
vstékéuel, Nyiluan Seneca irya, ez mit ied-
zöt, vtanna valo vege meg mutata soc Pol-
gári rendnec veszedelme, és az Keresztények-
nec nagy haborufágoc lön, Nero vtán nem
soc vđöuel mind az egész Sido orfágnac pus-
tulássa lön.

Ierusalem veszedelme elöt nagy Come-
ta tetzöt meg, mint egy tūzes fegyuer ol-
lyan formára ki Ierusalem felöt egész eften-
deig eget, mely nyiluan iedzi vala Ierusa-
lemnec vtólso rettenetes veszedelmét, és az
Ierusa

Jerufalemi Templomnac romlását à mint
Christus az elõt még 42. Eftendõuel meg
Iõuendülte vala nekic, Iosephus irya,

Constantinus Ducas idciben is Pinkest
hauában tetzet Cometa, Mi kõuetkezéc v-
tánna? Azon eftendõben S. Mihály hauá-
nac 23. napyán nagy föld indulás lón, ki
miat Nicába mind egyébüt soc epületõc
romlanac. Az Törõkec Görõg orßágot m-
ind Constantzinapolyg elrablác.

1086. Eftendõbe Christus Wrunc fülle-
téfe vtán Negyedic Henricus Imperator i-
deiciben egy néhány hólnapig tetzõt az Co-
meta, tûzes fegyuereket láttanac az Eghbe,
hartzoláßokat, vères Fegyuereket, fállot
varakat, égõ tûzeket, tûzes nyilakat, Aß-
fonyállatoc czodákat fültenece, Gyermekce
Annyoc mchében fõltanac, az meg fegõt
Kenyérbõl vér folyt ki, Had oly kõuetkõ-
zõt vtánna, mellybe soc ezer ember hõlt
meg, Pártosoc is kic arra okot adtanac, és
azoknac tárfai mind Polgári s mind Egyhá-
zi rendbõl meg büntertenece, mert à fõ Pa-
poc és Püspõkec kõzzül fokan az hadban el-
veftenece kic inditoi vóltanac. Saxoniába az
elõbbi Feiedelmeknec magua fõkadot ide-

Bij genre

genre állot az Feiedelemség, ez az had ke-
dig à Papoknac hitlenségöc miat egéß 30.
Eßtendeig tartot Henricusnac halálaig.

Sent irásban is vagon példanc Macha-
beusoc masodic könyvében, Cap. 5. negy-
uen napig Ierusalem felöt latác az Eghen
ßaguldo louagokat, Aranyas öltözetben
rendben állot kopyás seregeket, ößue valo
v tközötöket, Paysos, és Sifakos mezitelen
fegyuerrel vitézeket, fénnyes öltözeteket és
pantzellyokat, ezeket latuán, hogy ióra ad-
na Isten à végét minnyáyan kéuannyác va-
la: Mi köuetkezéc vtánna azon Könyben
meg vagon irua, Hogy ver ontás lön azon
Varasban, Vénöknecc, Aßßonyállatoknac,
Süzeknecc, és kisdediknecc keduezés nem
lön, vgy annyira hogy harmad napig nyol-
tzuan ezer hólt fegyuer miat, Negyuen ezer
vitetöt el, a felet ismet Negyuen ezer kiket
el adtac pénzen.

570. Eßtendöben Wrunc sületése vtán
Funcius Ianos irya az ö Cronologiában az
Olaf orßág felöt tüzes fegyueresseket láttan-
nac, kikből vér hullot alá, Vtánna oly nagy
ar viz lön hogy az Tyberis vize Romába s
egyeb Várafokban is foc népet és házakat
vestet.

774. Christus születése után tetzet Cometa, nem foc v̄döuel vtanna à Tataroc Cōstantzinapolyra v̄tēnc, Tripolift à Saracenusoc el rablác harmintz ezernéi à Kereszt-yénekén többet ölēnc meg hogy czac keuesen maradānac meg.

945. Eftendőben első Otho fejedelemségébe Cometa tetzöt, Kōuetkezēnc nagy változássoc vtanna és soc veszedelmec, főképp en idegen nemzettség miat, Német országban, Olasz országba kedig nagy c̄hség lōn.

1305. Wrunc születése után Nagyherben à mikor Christus s̄nuede tetzöt Cometa, kinec ielensége lōn, mind ez Világon nagy dōg halál lōn, Pártolasoc, vis̄ba vonasoc, e-gés Olasz országba nagyoc lōnc.

1085. Eftendőben is Lengyel országban nagy Cometa tetzet, kiiedzé az Királnac halalát és nagy dōg halált.

1347. Eftendőben is tetzet Cometa, kit oly dōg halál kōuete, hogy az Emberec Olasz országban természet ellen valo eledelt öt-
tec.

1456. Eftendőben Wrunc születése után egy hólnapig nagy Cometa tetzöt Nap k-
ellet felé. Masodic eftendőben ismeret más

Bij azon

azon hólnapban iclent meg, homályos fekete Cometa: Eze vtán következénc soféle czudác, két feyű Boriúc, mind külső, s mind belső haborúságoc indultanac, ki miat Európánac nagy sanyarúságalót, Mert Machumetes az előt harmadic estendőben Constantzinapolyt meg véuen, Görög országnc és Asiánac so városit meg véue, Romába vérrel esőt, Liguriában is vérrel és húffal elégy, hat fagu Gyermecc is sületet.

1472. Estendőben Lengyel országban kettő tetzőt, kic vtán három estendei asalfág és nagy vér ontás következéc, Azon estendőben also Német országban is Burgundus Carolus ideyében tetzőt Cométa Bodog asföny hauában, követközéc vtánna oly asalfág, hogy az Erdőc meg egtenecc, és so folyo vizec sárattanac meg, Nagy vér onto had is következéc vtánna, Mellybe Carolus Burgundus Nausea alat az Heluetusoktól meg öletéc, kinecc halála vtán is Maximilianustól az had wyitatéc, Carolusnac tattományit meg véue.

1491. Estendőben Cometa is, Napban is Ecclipsis lön, Ezöc vtán dögg halál mind emberekbe, s mind barmokban nagy lön, Egy keués

15
keués v̄döuel az v̄tán Cracco várasa meg e-
ge, Az Sidóc Casmiriába ki egyic rebe
Craccónac kénberiteténc.

1500. Eftendöben is Cometa tetzöt, és
Kereftel iedzöt ruhác az Eghben, ez v̄tán
nem sokára az Tatároc Rusziára v̄ténc és
abba Liouia várasát mind el rablác: De im-
már régi Historiaknac példairól többet né
fóloc, Terec az én idémbelei Cométákra.

1520. Eftendöbe Wrunc búletese v̄tán
ismeret látzot Cometa, v̄tánna oly ehség, hogy
Velentzébe à segény emberc fű magot, és
Senát meg öttene. A Törökec soc Kereft-
tyénc vároft meg viúéc, Dragafág oly kö-
vetkezéc hogy az kőbölne hatod reftet ha-
rom forinton meg vöttéc.

1528. Eftendöben ismer nagy Cometa
latzot S. Mihály hauában egy néhány hól-
napig, mellyet 1529. Eftendöben nagy dög
halál könete, és oly czoda betegségc ki mi-
at hertelen haláloc löne. Soc bántalan Embe-
röc köft: Azon eftendöben S. Mihály ha-
uánac 26. napyán Töröc Czafár báz negy-
uen ezer neppel Beczec meg bállá, de nem
fokára masodic hólnapban meg veretéc, m-
ely hadban nyóltzuan ezer népe veset, Meg
teréc

terében Bëcz alól foc földet el rablatà nagy kegyetlenéggel.

1556. Eftendõben látzot Cometa Bõyt más hóban 9. napyán, az farka del felé nyult vala hiruadagh homállyos binú vala az farka, Vége felé azon eftendõben az Napban is nagy Ecclipsis lön Nouember nec 2. napyan: Ezeket 1557. eftendõben, nagy dragaság és nagy heuség kõuete. Az Carolus quintus Imperátor halála, Hit dolgában és külfõ állapotokban nagy változássoc.

1572. Eftendõben Sigmond Lengyel Király halála után wy Czillag tetzéc meg nagy, S^t. András hauában, vsteke nem vala, foc fele binbe változot, mert sárga sint, neha feyért, néha verefet mutatot, Az eghen kedig mely Czillagot Cassiopeyanac ueuenec annac sèkibe lön maradása, ki az tób Czillagoknac iarása sèrènt el nem nyugot, hanem azon helybe latzot meg mind addig à mig el veset vgy mint hat holnapig: Effèle Cometát az Astrologusoc Rosanac hiyác mert keréc formáya, vsteke nélkül vagyon, Mellyből Királyoknac, nagy Wraknac halalat és nagy változásokat iõuendül nec, miuel hogy kedig az Eghbeli iegynec kit Biká
nac

18
nác nevezne, 10. gradusa alatt fénlic vala ez
à Rosa czillag, mely iegy alatt Russia és Po-
lonia vagon kegyetlen dulássokat és rab-
lásokat jelent vala, kikben à mi tartoman-
yunkban is Prussianac része lön, az Tatáro-
C Prusszába nagy kárt tönec, és soc fele ha-
boruságoc lönec nagy kárunkra nekünk is
Dantzkeiaknac kic az Scorpio iegy alatt va-
gyunc, Mutata ereyét ez az Czillag Királ-
yokra is, és ország változására à mint meg
is kostoltuc, Mert Frantziai Királynac Ca-
rolus nonusnac halalat iedzi vala, és Henri-
cusnac az ő Öczénec az Lengyel Királyság-
tól el főkéstet, Ez képpen fejedelem nélkül
országunkba nagy vißsa vonásokat Wrac-
kőzet iöuendül vala, ki meg is lön, Végre
mind ezec között Lengyel Királyságra mu-
tata Isten, És Coronábtata első István Kirá-
lyt Erdély országnac fejedelmét, kit Isten
sokaig elteszen itt országnac meg mara-
dására, Ekiüöl egyéb fele czodákat iszonyu
dolgokat iedzöt ez az Rosa czillag, vgyan
itt Dantzkába két feyű Boriút, kis Gyer-
mekekne parázna Annyoktól meg ölésit,
ezöc mind veszedelemne és soc nyauallyák-
nac ielenségi, Végezette, 1577. Ebtendőbe

C

egy

egy más között való vér ontás lón tartomá-
nyunkban, koborlásoc, egetésoc, dulásoc
mind az egész Dantzkai tartományba, Azon
estendőben S. Iuan hauánac 13. napyán
Várasunkat is Dantzkát meg szállac, kit Fel-
séged álgjúckal es tűzes berbámockal Vá-
rasunknac, és benne valóknac nagy karauál
vitatà, De Isten kegyelmességéből felsége-
det békességre és kegyelmességre hoztuc
December nec 12. napyán azon Estendő-
ben, Vayha Istennel is meg békélnénc ki è
mostani Cometaual fenyeget bennünc, iob-
ban lenne dolgunc.

Mind ezekben eddig à kiket elé sám-
laltunc Felséges és kegyelmes feiedelmünc
ast jelentettüc meg minémü veszedelmeket
nyomorúságokat, döng halálokat, hadakat,
és drágaságokat iöuendül nec effele Comé-
tác kikkől nyiluan meg ismerhettyüc hogy
soha iót nem iegyéz nec, hanem Istennec o-
storát hogy ha az Pœnitentiara tærünc és
azzal tauoztatnóc.

Azokaért Felséges és hatalmas Király
kegyelmes Wrunc az én kis munkámat fel-
séged nec aiánlom, hogy felséged iö keduel
fogadgya, kit ha látoc Felségedtöl én is ez
vtán

20
vtán nagyob örömmel munkálkodom effé-
le közönséges hásonba, Éltesse Isten felse-
gedet mint kegyelmes feiedelmünket hos-
su vdeig Országunknac és benne valo kőf-
ségnecc meg maradassára, és minden Keresz-
tyéneknecc épületire, kiknecc velűnc egyetem
be illic Halát adnunc hogy Isten ilyen ke-
gyes és hatalmas Feiedelmet aiándékozot
Amen.

CAP. VI.

EZ MOSTANI

1577. ESTENDEI COMETANAG AL-
lapattyáról és ielenfégeről, ki S^s. András
hauánac 12. napyán tetzöt fel.

1577. Ezer öt száz hetuenhét estendőben Wrunc sületése után, latánc à my Várasunkban Dantzkába rettenetes nagy hósfu Cométát mellyet dél után öt orakor látam előbb az Eghnec az ő Figurája berént kit így neveznec az Astronomusoc illyen állapotat ismertem. Az Kettős iegy Nap kellet felől binten ackor iő vala fel, Gradus 26. minut 6. Az Cométánac kedig allássa az nyóltzadic háznac binten az eleybe tetzéc az Bac iegy alat Grad: 17. minut 6. folyása az Serpentarius felől lón, kit Kigyós iegy nec nevezűnc, kiuel egyút het ora felé nyugouéc el, Első nap illyen állassat láttam, attól fogua Nap nyugat felől à honnét fel tetzet napról napra mind fellyeb fellyeb dél felé lier vala, vgy annyira hogy Nouembernec 27. napyán immár binten az Vizonto iegy nec hatodic gradusfahoz iutot vala az kilentzedic ház alá binte az farka felé hiruadag és két bínú vala, mellyből intbetűnc hogy Saturnus és Venus termebetű legyen holot az legyeknec is, tudni illic à Bac és Vizonto, kic alat főkeppen lón iarása ez Cométánac, Wra legyen az Saturnus, annac fetette à Serpentarius alat valo Czillagoc is

22
kie Saturnusnac és Venusnac termésbetin v.
adnac, miért hogy ezeckel az Czillagoackal
együtt forgot è Cometa, aſt mutattyac ho-
gy è két Planetánac Saturnusnac és Venuf-
nac termésbetibe rébesülteneç à nyóltzadic
házba kit halál hazánac nevezneç Innet meg
terzéc hogy è két Planeta légyen Guberna-
tora è Cometánac is.

Tartot kedig à S. András hauánac 12.
napjátúl fogua à mikor előſer láttam Viz-
kereſt napyag, Karáczon hauánac 16. nap-
yan kezdöt fogyni.

Immár jegyezeſſeröl mit itilhetünc è
Cometából ſollyunc ki à mint immar meg
bizonyítottuc, örömet nem iöuendül ha-
nem mindenkor emberekre valo nyauallyac
és ſoc fele haboruságokat Prophetál.

Kezdi elereyét è Cométa azon 1577.
éſtendőben Karáczon hauánac 25. napyán
mert ackor à Nap à Saturnus helyére meg-
gyen, mely Saturnus diſpoſitora è Cometá-
nac Karáczon hauánac 28. napyan kedig à
Náp azon helybe megyen à Baknac 17 gr-
adusa alá à kiben è Cometa meg tettöt, at-
túl fogua Vadázo Wraknac vadázáſſokban
ſerenczétlenſéget ielent és Loról eſelőket.

1. Leg első jegyzése miért hogy ez Cometa à Bac alat ki földi jegynec hurattatic tetzöt meg à nyóltzadic ház alat ki halál háza, közönlégesen soc tartományokba à uagy mind sèllet è világon nagy dög halále iclent, mert à Kigyós jegy à Serpentarius által ment à linea kibe è Cométa eset. A kedig à Kigyónac természetü szerént meg dög-esiti mind az egész Eghet.

2. Másodszor à mely tartományoc Várasoc, főképpen kic à Bac jegy alat vadnac, azoknac soc fele nyauallyákat, földnec sirtalanfagat à nagy asalfagnac miatta, Ielenti ezöc kedig azoc Græcia, Masouia, Lithuánia, Saxonia, Heflia, Turingia, Marchia, Stiria, Orchades insulác, Várasoc közzül Iuliacum, Cleuonia, Berga, Damentua, Macliuia, Vilna, Gaudanum, Brandeburgum, Augusta, Vindellicorum, Constantia, Ezokaért ha à fegyüért el kerüllye is à dög halalba à uagy az ehségbe, dragaságba rébec lében.

3. Harmadszor miuel hogy à Baknac természetü erős hadakozo, bátor buyaságra geried, még à seme is, búdös, ömaga meleg természetü annyira hogy annac à veréuel az erős Adamás köuet meg törhetic, kit
sem

24

sem tűz, sem vas meg nem törhet, E mosta
ni Cometa kedig è Bac iegy alat égöt, ielent
Emberc közöt iouendö ektelen buyafágo-
kat, és sokatlan paráznaágokat, Istenec
tilto Törüenyéuel keueset gondolnac, ki mi-
at Isten elöt búdosóc, gonos illattyac nem
keduesec léšnac, Ezért Isten is fegyuerrel,
ellenféggel, dög halállal, és ehséggel tóri
meg öket, Királyoc közöt, annac felette
Wrack közöt hadac léšnac, soc visšba voná-
soc: toluailásoc vtrakon, Męreggel valo e-
tésec, Királyoknac, feiedelmeknac haláloc,
Isten félöknac meg vjalásoc, Keresštyének-
nac haborúágot, Köffég közöt vakmerő-
keppen valo őšue veséfóc, hartzolassoc, Bu-
zánac és Gabonánac egy nyihány helyyeken
köelö miat, és erös Tęlnec miatta šükön t-
ermését ielent, ezöc mind köuetközendöc è
Cometánac męrgéböl reanc.

4. Negyedšör à minęmü Czillagok-
nac tudni illic Venus és Saturnusnac termé-
šetin valóknac alatta iárt è Cométa, ielenti
hogy à Tęligen hauas és šeles léšen, ki m-
eg is lön, melyből köuetköz nec Gátt šaka-
dásoc, és soc ár vizec sokaknac karáual.

5. Ötödšör miuel hogy à Mars, Ven°,
Iupi

Jupiter, és Hóld Planétac à Dracónac farká-
 ual à Mertéc jegyben ötödíc házból; mely
 eremnec, és apro gyermekeknek háza qua-
 drato sinistro néz nec è Cometára mely nem
 iò iel, Ebből írthettyűc hogy foc Iffiaknac,
 apro gyermekeknek és búz Leanzóknac è
 Cometánac mérge miat lében halála.

A Saturnus kedig è Cometánac disposi-
 tora à Hóld Planetáual à hetedic házba m-
 ely házassagnac háza, in quadrato sinistro
 Iouis et Veneris helyheztetuén è Planétac
 alat valóknac tudni illic, Szent embereknek,
 Törvény tudóknac, házasságban élőknec és
 kösségnek foc sçle nyauallyákat ielent, Mert
 ő bentesembernek halálát iedzi vala ki lé-
 ben. Nagy belekert, Vizen valo veszedelme-
 ket, Tenger mellet egy néhány Városoknac
 süllyedéseket, Az házasság dolgába foc vis-
 sa vonások, perléseket, egymástul el val-
 lássokat, jegy ruhaért valo pereket, nyiluan
 valo paraznaságokat, çtetéseket, Asszony-
 népec között vstóc vonásokat kic miat az kö-
 sség közet is foc haláloc és nyauallyác esnec.

6. Hútoðbor halakba, földi állatokban
 foc döglelteségeket és káros betegségeket
 ielent, mert è Cometa az Egghi jegyeken m-

26
ent által, mely Iegyeket az Astronomusa
Saskefelyönc, Kanyánac, Hattyúnac, Del
phinálnac, Lónac nevezec.

7. Hetedöör miért hogy az nyóltzadi
kilentzedic, és tizedic házban fő Ispán à Sa-
turnus ki è Cometánac dispositora kétfé-
nélkül fő Papi feiedelemnec halalát iedzi, és
nagy feiedelemnec veszedelmét, ollynac k.
beteges és vén korában vólna, Kit én Moß-
ka Czaár felöl irilhetec mert immár ven-
ségnc ideyébe vagyon, még à Cométa is
Moßka ország felé nyutotta vala à farkát, An-
nac vtánna soc veszedelmes változássokat
mind Politzába és Religióba ielent, és oly a-
yauallyát à minémüket soc vdotól fogva n-
emhallottunc, hollot az Hóld Ecclipsissána
(mely azon 1577. estrendőben lön) mér-
géuel è Cometa rébesült, Ezen Saturnus à
Véneknc is bánto embereknc berenczét-
len állapotot ielent è Cometából.

8. Nyóltzodöör ielenti hogy à Mars
ki à Mertéc iegyből, veres iegyel néz è Co-
metára, soc vér onto hadakat, kegyetlensé-
geket, pártolássokat támaszt, kiualtképpen
kedig kegyetlen feiedelemnec más ország
mozdulassát ielent, ki nagy felelembe ctyi

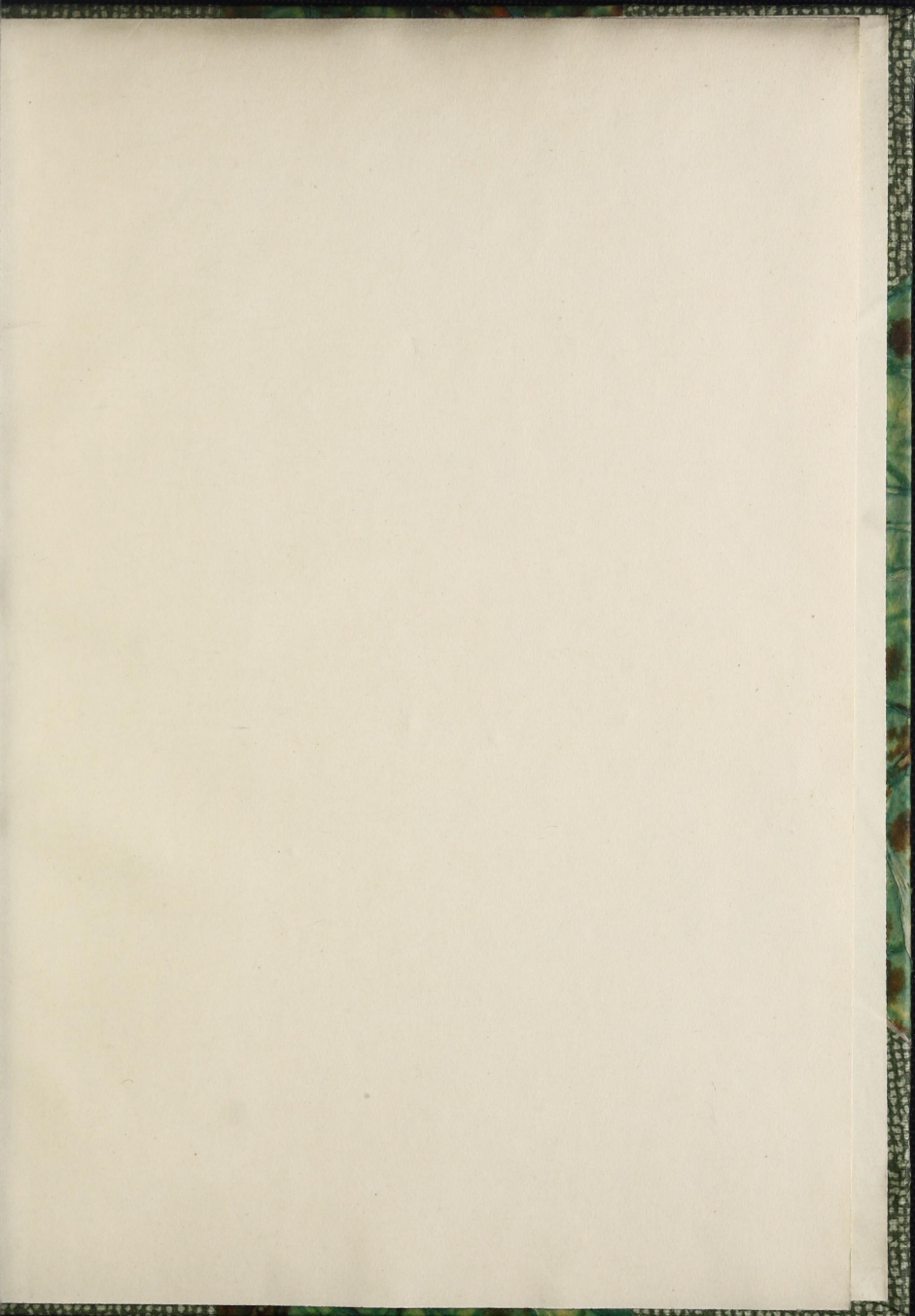
D köll

köfféget, mert az mely tartományra igye-
kezik, abba egetéseket, rablásokat, kobor-
lásokat, dúlásokat, Varasokba falukba is, és
mezőkre jelent, ki miat birodalmokban is
változásoc lebec, Óya magát Lithuania
és Vilna hogy meg ne öklöllye à Bac mert
à Bac iegy alat vadnac.

9. Kilentzedic iegyezése à Nyárnac
természetü berént nehez betegsegeket jelent,
kic bármaznac főképpen à rothar verből és
rebbégfégből, kikből ver hasal valo betegse-
gec, ver folyásoc, vödöten gyermek veszé-
sec és bolondulásoc következec. Jelenti an-
nac felette egy Királyne asszony halalat, és
Asszonyállatoknac soc fele nyauallyakat, g-
yomor fayásokat, Calculust, hasfayást, és
Frantzúc, ezeket mind iedzi.

10. Tizedic à Mars Planeta à Venussal
à feles iegybe è Cometából Nyarba nagy
melegsegeket, gyakor menydörgéseket, vi-
llamásokat, veszedelmes menyütéseket, n-
agy veseket mind földön s vizen iouendül.

11. Tizenegyedic iegyezése, miuel
hogy Iupiter Venussal és Saturnussal à Mer-
rec iegy alat è Cometa constitutioba rebe-
sec à Draconac farkával együt jelent eb-

köfféget, mert az mely tartományra igye-
kezic, abba egeréffeket, rabláffokat, kobor-
láffokat, dúlásokat, Varasokba falukba is. és
mezőkbe jelent, ki miat birodalmokban is
változáffoc leffne, Óya magát Lithuania
és Vilna hogy meg ne öklöllye à Bac mert
à Bac iegy alat vadnac.

9. Kilentzedic iegyezéffe à Nyárnac
természetü berént nehez betegsegeket jelent,
kic bármaznac főképpen à rothar vérből és
rebbégfégből, kikből vér hasal valo betegsé-
gec, vér folyáffoc, vödöten gyermek veszé-
sec és bolonduláffoc következne. Jelenti an-
nac felette egy Kiralyne affony halalat, és
Affonyállatoknac foc fele nyauallyákat, gy-
yomor fayáffokat, Calculust, hasfayást, és
Frantzúc, ezeket mind iedzi.

10. Tizedic à Mars Planeta à Venussal
à feles iegybe è Cometából Nyarba nagy
melegsegeket, gyakor menyörgéffeket, vi-
llamassokat, veszedelmes menyütéffeket, n-
agy veséket mind földön s vizen iouendül.

11. Tizenegyedic iegyezéffe, miuel
hogy iupiter Venussal és Saturnussal à Mer-
téc iegy alat è Cometa constitutioba rebbé-
sec à Draconac farkáual együv. jelent eb-

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

